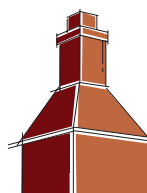

Jaarverslag 2024

Stichting Monumentenfonds Aruba

Preserving the past for the future

Monumentsfund
A R U B A

Inhoudsopgave

- 1.1 Summary 4
- 1.2 Inleiding 5
- 2. Ontwikkelingen 7
- 3. Gebouwen in bezit, onderhoud, verhuur en beheer 9
 - 3.1 Gebouwen
 - 3.2 Objecten
- 4. Projecten 13
- 5. Revolving Fund 17
- 6. Educatie, bewustwording en samenwerking 19
 - 6.1 Educatie en Bewustwording
 - 6.2 Internationaal
- 7. Bedrijfsvoering 21
 - 7.1 Bestuur
 - 7.2 Directie
 - 7.3 Personeel
 - 7.4 ICT
 - 7.5 Vervoer
 - 7.6 Kantoor
 - 7.7 Planning en teamoverleg
- 8. Financiën 23
 - 8.1 Saldo
 - 8.2 Baten
 - 8.3 Lasten
- 9. Maandoverzicht 2024 24
- 10. Bijlagen 26

1.1 Summary

Category	Key Points
General	- Acquisition of Cas Veneranda and Cas Debrot - Letter of intent signed for John G. Eman building - First Open Monument Day organized - Revolving Fund delayed due to lack of monument protection
Buildings & Objects	15 buildings and 3 objects owned by SMFA - Ownership issues unresolved; discussions with DIP and Kadaster ongoing - Expired lease agreements with Land Aruba - Cas Debrot to become SMFA's new office
Projects	- Restoration of Cas Veneranda started in two phases - Cas Tan Tin project on hold due to inactivity and unpaid loan - Feasibility studies for multiple sites including Kibaima tanks, Jewish cemetery, Beat-rix school, Dakota building
Revolving Fund	- Only one privately owned monument protected - SMFA formed a working group to prepare the fund - NRF emphasizes need for protection to enable financing
Education & Awareness	- Eagle Project: audio tour and light art launched - Open Monument Day: 13 buildings opened, thousands of visitors - Coleccion.aw platform further developed - Lang Leve(n) Erfgoed boosts visibility
International Collaboration	- Director attended Monumentencongres in the Netherlands - State Secretary Szabó visited monuments in Aruba - NRF delegation visited Aruba for project updates - DCHP conference held on Windward Islands

1.2 Inleiding

2024 was een heel succesvol jaar voor Stichting Monumentenfonds Aruba (SMFA). De stichting heeft maar liefst twee monumenten kunnen aankopen, na vele jaren van voorbereiding. SMFA is nu de trotse eigenaar van Cas Veneranda en Cas Debrot. Deze laatste zal ons nieuwe kantoor gaan huisvesten op de eerste verdieping. Naar een huurder voor de begane grond zijn we nog op zoek. Ook hebben we een intentieverklaring ondertekend voor de aankoop en restauratie van het John G. Eman gebouw. Er is groot planmatig onderhoud uitgevoerd aan het Stadhuis/Censo en Helaas is de bovenverdieping van Botica Aruba al ruim een half jaar niet verhuurd en wij zijn op zoek naar een nieuwe huurder. Een aantal huurovereenkomsten met Land Aruba is verlopen en zijn niet vernieuwd. Dit leidt tot problemen. De vrijwilligers van het Instagram project 'Lang Leve(n) het Erfgoed' zijn genomineerd voor de Vrijwilligers Erfgoedprijs en in september organiseerde SMFA de eerste Open Monumentendag in Aruba in met ondersteuning van Nederland Monumentenland.

De opzet van het revolving fund heeft vertraging opgelopen. Zowel van de zijde van Land Aruba omdat er slechts één particulier monument beschermd is in 2024 en van de zijde van Stichting Algemeen Pensioenfonds Aruba (APFA).

De geplande organisatieverandering heeft nog niet plaatsgevonden. De Minister van Cultuur heeft mondeling haar steun voor de nieuwe organisatie uitgesproken, maar deze nog niet schriftelijk bevestigd. Er is gewerkt aan nieuwe statuten en wij hopen deze in 2025 in te kunnen voeren.

Eind 2024 hebben verkiezingen plaatsgevonden. De gevolgen voor een nieuwe regering in 2025 zijn nog niet duidelijk. Wel heeft SMFA haar wensen- en aandachtlijst voor de nieuwe regering alvast opgesteld. Bescherming van particuliere monumenten is prioriteit.

In mei vond de vierde conferentie van het Dutch Caribbean Heritage Platform plaats op de Bovenwindse eilanden. In november bracht de directeur een werkbezoek aan Nederland en heeft daar onder meer het Nationaal Monumentencongres bezocht.

In dit jaarverslag leest u de ontwikkelingen van het Monumentenfonds van 2024 en wij hopen dat u dit een goed beeld geeft van de stichting.

2. Ontwikkelingen

In 2024 draaide de Arubaanse economie weer zoals voor de covid pandemie. Ook viel in september de Arubaanse regering en werden nieuwe verkiezingen uitgeschreven, die op 6 december hebben plaatsgevonden.

3. Gebouwen in bezit, onderhoud, verhuur en beheer

Per 31 december 2024 heeft SMFA vijftien gebouwen en drie objecten¹ in bezit. SMFA is als eigenaar verantwoordelijk voor verhuur en onderhoud. In 2024 zijn Cas Veneranda (Wilhelminastraat 7) en Cas Debrot (Caya Betico G.F. Croes 96-98) aangekocht. Ook is er een intentieovereenkomst getekend voor de toekomstige aankoop en verhuur van het John G. Eman gebouw, dat nu nog in bezit is van de Arubabank. In 2021 was duidelijk geworden dat de eigendomssituatie van de objecten niet eenduidig is vastgelegd. Hierover is contact met DIP en het Kadaster om tot een duidelijke eigendomssituatie te komen, maar dat heeft ook in 2024 nog niet tot een oplossing geleid. Ook diverse verzoeken voor het overnemen of kopen van monumenten van Land Aruba heeft geen effect gehad.

3.1. Gebouwen

Adres, huurder/gebruiker (historische naam)

1. Zoutmanstraat, Stadhuis/Censo (Hotel Colombia)
2. Wilhelminastraat 8, Stadhuis/Censo (Cas Dokter Arends)
3. Schelpstraat 12, Kwaliteitsinstituut gezondheidszorg (Huisje Wild)
4. Schelpstraat 36-38, Monumentenbureau (Henriquez Pand)
5. Weststraat 15, Gold Bar (Casita Geel)
6. John G. Emanstraat 67, Commissie LAR (Watertoren Oranjestad)
7. Bernhardstraat 164, Museum of Industry (Watertoren San Nicolas)
8. B. v.d. Veen Zeppenfeldstraat 27, Kulture Café & Community Museum (Nicolaas Store)
9. Hudishibana 2, APA & Experitours (California Lighthouse)
10. Wilhelminastraat 6, Algemene Rekenkamer Aruba (School 1888)
11. Steenweg 19, KOAL Restaurant & onverhuurd (Botica Aruba)
12. B. v.d. Veen Zeppenfeldstraat 7, Directie Natuur & Milieu (Uncle Louis Store)
13. Pos Abou 19, Museo Cas Tan Tin (Cas Tan Tin)
14. Wilhelminastraat 7, in restauratie (Cas Veneranda)
15. Caya Betico G.F. Croes 96-98, restauratie in voorbereiding (Cas Debrot)
16. Caya Betico G.F. Croes 39-41, aankoop in voorbereiding (John G. Eman gebouw)

Ecure Complex overname

In 2020 is, op verzoek van Land Aruba, een onderzoek gestart naar de overname van het Ecure Complex, waarin het Archeologisch Museum is gehuisvest. Begin 2021 heeft SMFA de resultaten hiervan aangeboden aan de Minister van Cultuur. Er is echter geen reactie op ontvangen en de situatie is ongewijzigd. In 2022 heeft SMFA het opnieuw aan de Minister voorgelegd en is zij (mondeling in een overleg in augustus met het bestuur van SMFA) akkoord gegaan met het starten van de voorbereidingen van de overdracht. SMFA is daarmee begonnen. Zo is het MOP voor het complex ge-update. Nu ontbreken nog een taxatierapport (reeds opdracht verstrekt), de leggerwaarde (Bureau Minister zal deze opvragen bij Impuesto) en een huurovereenkomst. In 2024 is op dit dossier geen enkele vooruitgang geboekt.

Verhuur

In 2024 zijn er problemen ontstaan met de huurder van de bovenverdieping van de Botica Aruba, uiteindelijk is de huurovereenkomst in overleg beëindigd en heeft de huurder een schuldverklaring bij de notaris ondertekend. Een nieuwe huurder wordt gezocht. Hierbij is een makelaar ingeschakeld, maar helaas nog zonder resultaat. Wel is de ruimte enkele malen verhuurd voor evenementen.

¹ SMFA benoemt monumenten die niet verhuurbaar/exploiteerbaar zijn als 'objecten'. De verhuurbare monumenten noemen we gebouwen.

Casita Geel (weststraat) is verhuurd, maar de huurder heeft haar onderneming nog niet voor publiek geopend. Opening wordt in de eerste helft van 2025 verwacht.

Reeds in juni 2020 is contact opgenomen met Land Aruba om te wijzen op de huurovereenkomsten die in 2021 zouden verlopen. Het gaat om Nicolaas Store, die eind oktober 2021 is verlopen en Stadhuis/Censo, Watertoren Oranjestad en Henriquez gebouw, die alle drie eind december 2021 zijn verlopen. Ondanks diverse pogingen tot communicatie en overleg, is slechts de nieuwe huurovereenkomst voor Stadhuis/Censo in 2022 ondertekend. De huur is ook niet opgezegd en de gebouwen blijven gebruikt worden. Dit vormt een groot probleem voor SMFA, omdat zonder getekende huurovereenkomsten het lastig wordt om leningen af te sluiten voor nieuwe projecten. Financiers moeten duidelijkheid hebben over de inkomsten van de stichting. In 2024 heeft SMFA een directe huurovereenkomst gesloten met Kulture Café in de Nicolaas Store. De resterende ruimte (met name de eerste verdieping) wordt nog steeds gehuurd door Land Aruba ten behoeve van het Community Museum. Concept huurovereenkomsten zijn met DIP gedeeld, maar nog steeds is er geen ondertekende overeenkomst. Wel betaalt Land Aruba de nieuw voorgestelde huurprijs.

In 2024 is de huurovereenkomst van Cas Tan Tin verlopen, Land is gestopt met huurbetalingen maar het museum is nog steeds actief en Land Aruba wil het monument blijven huren. Het bestuur van SMFA heeft Land Aruba verzocht de huur door te blijven betalen en dit is door de Minister van Cultuur bevestigd, maar nog niet uitgevoerd. In de begroting van het Land zijn hier wel middelen voor opgenomen. De nieuwe huurder wordt gezocht in de richting van horeca die tegelijk kan functioneren met het museum.

De bovenste verdieping van Cas Debrot zal gebruikt gaan worden door SMFA zelf als kantoor. Er zijn besprekingen gaande over het gebruik van parkeerplaatsen in de omgeving en ook zal een huurovereenkomst worden opgesteld. Dit kan zodra ook de huurder van de begane grond bekend is. Er is interesse en we hopen begin 2025 een huurovereenkomst voor de begane grond te kunnen tekenen.

Onderhoud en beheer

Voor de verhuurde gebouwen is klachtenonderhoud en preventief onderhoud uitgevoerd conform het meerjarenonderhoudsplan. De in 2023 uitgevoerde kalkpleister test bij School 1888 is succesvol. Er zijn duidelijk minder en minder vaak zoutuitbraken. Dit leidt tot minder onderhoudskosten voor dit monument. Wel is er in 2024 een probleem ontstaan met de toegepaste verf. Er wordt gezocht naar een oplossing. Er is planmatig onderhoud gepleegd aan Huisje Wild (met name schilderwerk) en Cas Dokter Arends en Hotel Colombia.

Voor airco's, tuinen en liften zijn vaste onderhoudscontracten. Ook voor installatie van inbraak en brandmelding en brandblusapparaten bij Stadhuis zijn onderhoudscontracten. Al het onderhoud wordt door derden uitgevoerd en gecontroleerd door SMFA. De huurder wordt altijd vooraf geïnformeerd over onderhoud en na afloop wordt om feedback gevraagd. De contacten met de huurders zijn belangrijk. De meeste contacten verlopen goed en de huurders informeren ons over eventuele onderhoudsproblemen, die wij dan weer zo snel mogelijk oplossen. In ingewikkelde gevallen wordt advies gevraagd aan Monumentenbureau. Voor groot onderhoud dient altijd een monumentenvergunning aangevraagd te worden, behalve wanneer het alleen schilderwerk in dezelfde kleur betreft. Dit is een intensief en tijdrovend proces. In 2024 zijn echter afspraken gemaakt met het Monumentenbureau om voor kleine onderhoudswerkzaamheden alleen een melding te doen van het werk. Denk hierbij aan het wegwerken van kleine zoutuitbraken etc..

Vandalisme

In 2024 is minder overlast door vandalisme geweest. Ondanks dat de test met beveiligers is gestopt valt de overlast nu mee. Wel zijn er constante 'bewoners' van het balkon van het stadhuis. Dit leidt tot schade en overlast.

3.2. Objecten

1. Commandeursgraven Hato
2. Kalkoven Rancho
3. Waterreservoir te Rancho

De eigendomssituatie is nog steeds een probleem. Helaas is tot op heden geen enkele medewerking vanuit DIP en Monumentenbureau hierbij ontvangen.

Hiernaast besteedt SMFA ook aandacht aan de commandeursgraven van Seroe Patrishi, de goudmolen van Bushiribana en de Joods-Portugese begraafplaats. Al jaren is het de bedoeling dat Land Aruba ook deze objecten overdraagt aan SMFA. Hieraan wordt gewerkt in samenwerking met DIP. Deze drie, nog over te dragen, objecten zijn formeel ook nog niet beschermd. De terreinen van al deze objecten (behalve Bushiribana) wel schoongehouden. Hiervoor hebben wij een overeenkomst met de verslavingszorg, waarbij werkervaring wordt geboden aan ex-verslaafden.

Het wordt lastiger om fondsen, organisaties, bedrijven en particulieren te vinden die geïnteresseerd zijn om restauratie en/of onderhoud van deze objecten financieel te steunen.

Er zijn particulieren bereid om de restauratie, onderzoek en onderhoud van de Joodse begraafplaats te bekostigen. SMFA kan hier echter pas aan beginnen en contracten afsluiten als het eigendom goed geregeld is.

Voor de Watertank in Rancho zijn plannen voor restauratie/conservatie voorbereid. De geraamde kosten zijn echter veel hoger dan het budget. In 2023 is het huis ernaast verkocht. De nieuwe eigenaar heeft er echter voor gekozen om het gebouw niet in oorspronkelijke staat te restaureren, maar te renoveren met moderne uitstraling. Mogelijk kunnen we afspraken maken over het gebruik van het terrein rondom de watertank.

4. Projecten

In 2023 is er één project gestart dat in 2025 zal worden afgerond: Cas Veneranda. In 2024 is met de uitvoering in twee fases begonnen. Er is gestart met een ‘sloop fase’ waarbij moderne elementen zijn verwijderd en er goed onderzoek naar de technische historie van het gebouw kon worden gedaan. Deze vervroegde start van de uitvoering was ook nodig om te voldoen aan de vereisten van de lening van het Nationaal Restauratiefonds (NRF). Deze manier van werken is heel nuttig gebleken en zal ook bij toekomstige projecten worden toegepast. In september is, na aanbesteding op uitnodiging, gestart met de restauratiewerkzaamheden. Deze verlopen iets minder snel dan verwacht, maar zullen gemonitord worden. Er wordt gewerkt met een bouwteam, waarin de technische onderaannemers al vanaf de ontwerpfase zijn betrokken. Dit leidt ook tot goede resultaten en we zullen deze manier van werken ook bij toekomstige projecten waarschijnlijk gaan toepassen.

De restauratie en mogelijk kleine uitbreiding van Cas Tan Tin, Pos Abou 19, is ‘on hold’ in verband met het ontbreken van activiteiten en het feit dat de gebruiker nog niet is begonnen met het terugbetalen van de 0% lening voor het interieur. Wel is gestart met het zoeken van een nieuwe huurder. Zodra die gevonden is zullen aanpassingen voor de nieuwe (horeca) functie gecombineerd worden met groot onderhoud / restauratiewerkzaamheden.

In 2024 zijn er wederom veel projecten op haalbaarheid onderzocht en hebben we geprobeerd ze verder te brengen. Onderstaand een overzicht van de stand van zaken eind 2024:

Naam	Korte beschrijving	Bottleneck	Andere betrokken Ministeries/organisaties (behalve Cultuur en SMFA)
Cas Veneranda	Overgedragen. Sloopfase aanbesteed en afgerond. Restauratiefase aanbesteed en gestart. Hypotheek voor financiering door NRF in voorbereiding (begin 2025 getekend). Er wordt in fases uitbetaald.	Monument is beschermd, maar SMFA heeft bezwaar aangetekend omdat de waardestelling niet correct is. Afgesproken is dat SMFA door kan gaan met de restauratie en zelf een voorstel voor waardestelling zal maken en die ter goedkeuring aan Monumentenbureau zal voorleggen.	Ministerie van Cultuur Ministerie van Economische Zaken Ministerie van Infrastructuur Monumentenbureau DIP DEACI NRF
Watertanks Kibaima	Watertanks zijn in slechte staat, eigendom Land Aruba. Herbestemming tot kantoren (incubator concept), appartementen en ruimte voor indoor farming, restaurant en/of winkel is onderzocht met een subsidie voor haalbaarheidsonderzoek is ontvangen van Nederland. Historisch onderzoek is uitgevoerd en beschrijving is klaar. Er zijn ook kernwaarden bepaald en beschreven. Archivo Nacional Aruba is geïnteresseerd om hiernaar toe te verhuizen.	Monument is nog niet beschermd en er is nog geen huurder gevonden, er zijn wel geïnteresseerden, eerst moet het overgedragen worden aan SMFA. Wachten op aantreden nieuwe regering na verkiezingen	Ministerie van Infrastructuur Monumentenbureau DIP Archivo Nacional Aruba

Ex-DOW voor ATA/APA	Opgepakt door Monumentenbureau voor ontwikkeling als kantoor voor APA en toeristeninformatie centrum. APA heeft gevraagd over mogelijkheden financiering, maar zonder follow-up	SMFA speelt geen rol	Ministeries van Infrastructuur en Toerisme Monumentenbureau APA ATA DIP
Joods-Portugese begraafplaats	Verzoek voor eigendom terrein en bescherming monument ingediend in 2015. Private financiers willen deelnemen. Steun van gehele Joodse gemeenschap op Aruba. SMFA houdt het terrein nu al wel schoon en netjes	Overdracht en bescherming nog niet geregeld, waardoor SMFA het project niet kan starten. In 2024 geen enkele voortgang. Wacht op actie van MinFiC	Ministerie van Cultuur Monumentenbureau Ministerie van Infrastructuur DIP
Klooster Imeldahof Noord	Klooster eigendom Land Aruba, mogelijke opbrengst bij verkoop aan SMFA. Bestemmingen: boetiek leer-/werkhof of ouderenzorg(hotel). Exploitant bereid te huren en werker- varingsplekken te bieden. Particulier initiatief voor ouderenzorg geïnteresseerd. Opbrengst kan (deels) ingezet worden voor structurele oplossing OC.	Er zijn van de verschillende Ministers Infra verschillende reacties ontvangen. Voorlopig staat het project 'on hold'. In 2024 geen voortgang, ondanks verzoek particuliere investeerder.	Ministeries van Toerisme, Volksgezondheid, Infrastructuur, Onderwijs en Sociale Zaken DIP OC exploitant
Omgeving California Lighthouse	SMFA heeft de lighthouse gerestaureerd en opengesteld voor publiek. Masterplan voor de omgeving is opgesteld en overgedragen aan DOW voor verdere uitwerking. Plan op basis van duurzaamheid. Plan voorziet ook in expo ruimte voor oude lantaarn en mechaniek van lighthouse. Terrein is van Land Aruba en TPEF was geïnteresseerd om bij te dragen	DOW is nog niet klaar met het ontwerp en begroting. TPEF is nog niet om bijdrage gevraagd. In 2024 geen voortgang.	Ministerie van Infrastructuur, DOW, TPEF
Kerk te Seroe Colorado	In eigendom van Land Aruba. SMFA heeft verzoek tot overdracht ingediend en DIP heeft aangegeven dat de overdracht in oktober 2024 zou plaatsvinden. Dat is niet gebeurd. Schade door gebrek aan onderhoud wordt steeds groter. Er zijn nu twee gebruikersgroepen. Er zijn geïnteresseerden voor huur/exploitatie als feest of destination wedding locatie.	DIP is nog bezig met de voorbereiding van de overdracht. Geen planning bekend. SMFA is op zoek naar fondsen en in 2025 zal naar sponsors en donateurs gezocht worden.	Ministeries van Infrastructuur, Cultuur en Toerisme DIP Protestantse Gemeente van Aruba Seroe Colorado Community Church Foundation

Arubabank Mainstreet	Intentieovereenkomst getekend tussen Arubabank, Land Aruba, NRF en SMFA. Huurovereenkomsten voor SER en CBS zijn getekend. Voor het appartement en horeca aan de Mainstreetzijde worden nog huurders gezocht.	Het monument is niet beschermd en er is nog geen financiering het restauratiegedeelte. Ook ontbreekt bevestiging voor vrijstelling overdrachtsbelasting.	Ministeries Infrastructuur, Cultuur en Economische Zaken SER CBS DIP Monumentenbureau Arubabank NRF
Beatrixschool	In slechte staat wel beschermd monument in eigendom van Land Aruba. Er is een groep geïnteresseerd om hierin appartementen voor ouder wordende mensen te maken met gemeenschappelijke ruimtes. Vanaf december is ook Biblioteca Nacional Aruba geïnteresseerd.	Aanvraag voor overdracht in 2022 nogmaals ingediend bij Land. Tekeningen verkregen bij DOW. In 2024 geen voortgang. Alleen interesse van BNA	Ministeries van Infrastructuur, Cultuur, DIP Particulieren BNA
Waterreservoir Rancho	Beschermd monument, conservatie nodig, maar geen budget	In 2025 verder zoeken naar mogelijkheden mogelijk in combinatie met het beeldbepalend huis ernaast en met hulp en meedenken van buurtbewoners en horeca ondernemers.	
Dakota building airport	Beschermd monument op het terrein van de airport, in slechte staat. Airport Authority (AAA) wil het gaan restaureren, herbestemmen en mogelijk uitbreiden. SMFA is gevraagd hierover mee te denken. AAA heeft bescherming aangevraagd bij Monumentenbureau en gebouw is in 2023 'voorbeschermd'. SMFA heeft historisch onderzoek uitgevoerd en aangeboden aan AAA.	Geen ontwikkelingen in 2024 na vertrek directeur AAA	Ministerie van Cultuur Monumentenbureau AAA
Cas Debrot	In 2024 aangekocht en gestart met ontwerpfase. Financiering door Arubabank (aankoop) en NRF (restauratie). Wordt nieuw kantoor van SMFA. Voor de begane grond wordt nog een huurder gezocht.	Het gebouw is nog niet beschermd. Er is nog geen huurder voor de begane grond.	Ministerie van Cultuur Monumentenbureau Eigenaren NFR Mogelijke andere financiers

5. Revolving Fund

Avenida Milio Croes 26	Al jaren probeert SMFA dit gebouw te kopen in plaats van te huren. Door problemen bij de eigenaren is dit nog niet gelukt. In 2023 is overeenstemming binnen de familie bereikt over wie eigenaar gaat worden. Zij is bereid het gebouw aan SMFA te verkopen. Eind 2024 is aangegeven dat men snel wil verkopen. Na aankoop en restauratie zal het gebouw goed verhuurbaar zijn.	Het gebouw is nog niet beschermd. Er is achterstallig onderhoud. Er is nog geen koopovereenkomst getekend. Er is nog geen financiering voor aankoop en restauratie. Offerte voor aankoop en oplossen achterstallig onderhoud is aangevraagd bij Arubabank. Restauratie zal later uitgevoerd moeten worden.	Ministerie van Cultuur Monumentenbureau Eigenaren NRF Mogelijke andere financiers
Adriaan Lacle Boulevard 1	Dit monument is onderzocht op haalbaarheid van aankoop en restauratie om daarna te dienen als kantoor voor SMFA. Er is een bod uitgebracht, dat niet is geaccepteerd.	De eigenaar wil niet meer verkopen.	Eigenaar

Helaas herhalen we hier dezelfde tekst als uit ons jaarverslag 2021: er zijn nog steeds geen particulieren beschermd en het fonds kan nog niet van start gaan. Wel heeft de Minister van Cultuur in 2023 het eerste monument in particulier bezit (Kapel Alto Vista) beschermd, maar daarna is er geen enkel ander monument beschermd. Het is ook niet duidelijk wanneer dat wel gaat gebeuren. Niet alleen voor financiering van projecten van SMFA door het NRF is bescherming nodig, maar ook om leningen aan particulieren te geven is bescherming een voorwaarde. NRF en APFA hebben wel de intentie uitgesproken om samen met SMFA tot een investeringsvehikel te komen dat leningen aan particulieren kan gaan uitgeven. Hierbij wordt dan een rente gerekend, die een mix is tussen de lage rente van het NRF en de rente die APFA rekent. Dit wordt nu allemaal nader onderzocht en uitgewerkt.

“Het onderzoek hiernaar is nog bezig. SMFA heeft in 2020 het concept subsidiereglement van Land Aruba beoordeeld en is met een tegenvoorstel voor een alternatieve subsidieregeling gekomen. Helaas zijn daarop, ondanks toezeggingen, geen reacties ontvangen. Ook op het gebied van de bescherming van monumenten is er geen actie vanuit overheid. Herhaaldelijk verzoek om tot een integrale afstemming en acties te komen is ook niet beantwoord. De stand van zaken is daardoor vrijwel nog hetzelfde als vorig jaar. Wel is in november een voorstel goedgekeurd door het bestuur om, ondanks dat het Land nog geen particuliere monumenten beschermt, toch het Revolving Fund alvast op te zetten. Dit om een duidelijk signaal naar de financier, het Nationaal Restauratiefonds (NRF) in Nederland, af te geven dat van de zijde van SMFA alles klaar is en er nu gewacht wordt op actie van Land Aruba. Bij de toekenning van de vierde tranche laagrentende lening heeft het NRF duidelijk laten weten dat de bescherming van de particuliere monumenten van groot belang is en dat SMFA deze vierde tranche ontvangt vanwege de goede resultaten uit het verleden. Maar dat het Land Aruba (Monumentenbureau) vanaf nu jaarlijks moet rapporteren welke particuliere monumenten zijn beschermd en wat de plannen zijn om de overige monumenten te gaan beschermen.

De overheid is voornemens om particuliere monumenten te gaan beschermen. Hierdoor zal SMFA vorm kunnen gaan geven aan haar statutaire taak om subsidies en laagrentende leningen voor particulieren te verstrekken. Dit vindt in samenwerking en overleg met het Ministerie van Cultuur plaats. Hiertoe is door SMFA een werkgroep opgericht. Er zijn veel verschillende aspecten die gezien moeten worden: financieel, juridisch, organisatorisch, pr & marketing, administratie etc.. De werkgroep is van start gegaan. Nu wordt gewacht op besluitvorming over belastingwetgeving en op toezicht vanuit de Centrale Bank. In 2016 heeft SMFA al concept overeenkomsten opgesteld met het Revolving Fund ‘in oprichting’, waarmee terugbetaling van de eerste tranches is geregeld. Deze zijn destijds ingezet voor de restauratie van de beide Watertorens, de Lighthouse en Nicolaas Store.”

6. Educatie, bewustwording en samenwerking

6.1. Educatie en bewustwording

Eagle project

Het Eagle project is in 2021 begonnen in samenwerking met Catharsis producties uit Nederland en SUS Ateliers (Hogeschool Rotterdam). Het project heeft een duur van vijf jaar en heeft als doel het herleven van de geschiedenis van Eagle en bewustzijn creëren over de rol van de Eagle Raffinaderij in de Tweede Wereldoorlog. Voor dit project zijn er fondsen aangevraagd bij de Vfonds. Het project bestaat uit verschillende sub projecten; een audiotour, lichtkunstwerken en een educatie programma.

Op 16 februari zijn de audiotour en het eerste lichtkunst werk met een mooie ceremonie officieel in gebruik genomen.

Open Monumentendag

Op 15 september is voor het eerst een Open Monumentendag in Aruba gehouden in samenwerking met Stichting Nederland Monumentenland. Meer dan honderd vrijwilligers hebben er voor gezorgd dat duizenden bezoekers dertien opengestelde gebouwen konden bekijken. Ook waren er veel verschillende activiteiten met muziek, dans, speurtochten etc. Voor de kinderen was er een 'Monumentenpaspoort' dat ze bij elk van de locaties konden laten stempelen. De dag werd afgerond met een muziek en prijsuitreikingen op het plein voor het Postkantoor. Het evenement was een succes en is daarna geëvalueerd om te kijken of er in 2025 weer een Open Monumentendag georganiseerd kan worden. Ook was deze dag een proef waarvan de resultaten gedeeld worden met de andere eilanden in de Dutch Caribbean.

Coleccion.aw

SMFA is in 2023 een samenwerking aangegaan met het Nationaal Archief van Aruba (ANA) en de Nationale Bibliotheek (BNA) en nog een aantal partners om de digitale informatie over de geschiedenis van Aruba beter te ontsluiten voor het publiek. Dit platform is in 2024 verder ontwikkeld.

Lang Leve(n) Erfgoed

Het project Lang Leve(n) Erfgoed liep ook in 2024 door. Het bestaat behalve ook online contacten ook uit fysieke 'Insta meets' in Aruba. Inmiddels is een groep van actieve vrijwilligers aan het werk. Zij werden genomineerd voor de Erfgoedvrijwilligersprijs en mochten de prijsuitreiking in Het project zorgt behalve voor meer aandacht voor ons cultureel erfgoed en mooie foto's ook voor verbreding van de doelgroep en meer zichtbaarheid op social media.

200 jaar Oranjestad

SMFA heeft in samenwerking met een aantal andere organisaties geprobeerd om een grootste viering van het bestaan van de naam 'Oranjestad' te vieren op 24 augustus 2024. Door een gebrek aan medewerking vanuit de overheid is het initiatief echter gestopt.

Tales of Cas Veneranda

In samenwerking met een bedrijf in Nederland is er in 2023 een pilot project gestart met QR codes voor Cas Veneranda. Er zijn fondsen ontvangen van het Cultuurfonds Caribisch gebied. Elke maand is er een ander thema en worden bezoekers (ter plekke en op social media) opgeroepen om verhalen en oude foto's te delen. Op deze manier worden verhalen over het gebouw verzameld en gedeeld met het grotere publiek. Na evaluatie moet blijken of dit systeem ook voor andere gebouwen zou kunnen werken. In Nederland wordt het al op grote schaal toegepast.

7. Bedrijfsvoering

6.2. Internationaal

Bezoeken aan Nederland

De directeur heeft in november een bezoek aan Nederland gebracht om het Monumentencongres bij te wonen en te overleggen met diverse partners en stakeholders van het Monumentenfonds.

Bezoeken van Nederland

De Staatssecretaris van Digitalisering en Koninkrijksrelaties, de heer Zsolt Szabó heeft in augustus een bezoek gebracht aan Aruba en tijd vrij gemaakt om enkele monumenten in en rond San Nicolas te bezoeken en te horen over de plannen van SMFA en de samenwerking met Nederland.

In november kwam een delegatie van het Nationaal Restauratiefonds naar Aruba om bijgepraat te worden over de stand van zaken van de projecten en het revolving fund. Zij hebben ook een rondleiding ontvangen door het centrum van Oranjestad om de diverse plannen en ontwikkelingen met eigen ogen te kunnen zien. En ze hebben gesproken met de Minister van Economische Zaken en Binnenstad en een vertegenwoordiging van de Centrale Bank van Aruba.

Dutch Caribbean Heritage Platform

In mei 2024 vond op Sint Maarten, Saba en Sint Eustatius de vierde conferentie plaats van het platform. Er waren meer dan honderd deelnemers en het thema 'awareness' vertaalde zich in het bezoeken van vele voorbeelden van creatieve manieren om bewustwording te stimuleren.

De laatste webinars van deze serie zijn gehouden en waren succesvol. Er wordt gezocht naar budget om deze voort te zetten.

De cursus 'Van Onderzoek tot Onderhoud' is afgerond. Deze was minder succesvol dan de webinars, maar is wel geheel vastgelegd op een padlet, zodat deze informatie behouden blijft.

7.1. Bestuur

In 2024 is de secretaris afgetreden (vanwege het verlopen van zijn termijn) en is zijn opvolgster begonnen aan haar bestuurswerk. Het bestuur een aftreedschema opgesteld om te voorkomen dat er meerdere bestuursleden in één keer zouden aftreden wat niet ten goede komt aan de continuïteit van het bestuur. Ook is de werving gestart voor een nieuwe tweede penningmeester, deze zal begin 2025 starten.

Begin 2021 zijn stukken aan de Minister van Cultuur gestuurd met daarin voorstel voor organisatieverandering, waarbij zoveel als mogelijk rekening wordt gehouden met de Governance Code die in ontwikkeling is door de Centrale Bank. De organisatie is praktisch gezien al jaren in voorbereiding voor deze ontwikkeling. In 2020 zijn de eerste documenten hierover vastgesteld. Na goedkeuring van het kader door de Minister zal dit verder worden uitgewerkt en zullen aangepaste statuten, reglementen etc. ter goedkeuring voorgelegd worden. In 2024 is geen vooruitgang geboekt op dit onderwerp omdat geen formele reactie van de Minister van Cultuur is ontvangen. Daarom heeft het bestuur besloten om toch alvast nieuwe statuten voor te bereiden en deze voor te leggen aan de nieuwe Minister van Cultuur die zal aantreden na de verkiezingen van december 2024.

De samenstelling van het bestuur per 31 december 2024 is als volgt:

Rousanne de Weever

- Voorzitter sinds: 1 juni 2023 (benoemd door de Minister van Cultuur)
- Beroep: Business Manager
- Nevenfuncties: HR consultant & Lecturer

Jouel Croes

- Vice voorzitter sinds: 20 november 2020 (benoemd door de Minister van Cultuur)
- Beroep: directeur eigenaar CAST Architecture (bedrijf voor architectuur en bouw consultancy)
- Nevenfuncties: Board member TPEF
Directeur eigenaar PHP vba/ Short term rentals
Lid Welstandscommissie

Sandy van Thol-van der Paal

- Penningmeester sinds: 1 oktober 2023 (benoemd door de Minister van Cultuur)
- Beroep: Fiscalist
- Nevenfuncties: Universitair gast-docent aan de Universiteit van Aruba en de University of Curaçao
Redactrice bij de International Bureau of Fiscal Documentation (Nederland) en auteur bij Wolters Kluwer (Nederland)

Josef Croes

- Waarnemend penningmeester sinds 9 maart 2016 (benoemd door Bestuur)
- beroep: Administrateur directeur van Admanco n.v. en Admanco Management Services n.v.
- nevenfuncties: Voorzitter Vereniging Gold Coast Villas

Jennifer Lau

- Secretaris sinds 24 mei 2024 (benoemd door Bestuur)
- beroep: docent economie
- Nevenfuncties: -

8. Financiën

7.2. Directie

De directie bestaat conform de statuten uit één directeur.

Anne Witsenburg

- Directeur sinds 1 april 2012 (benoemd door het Bestuur)
- Nevenfuncties: Lid van de Raad van Toezicht van het Stichting Ziekenverzorging Aruba (Hospitaal, Laboratorium en Bloedbank) (sinds november 2024)
Adviseur Mondriaanfonds (sinds januari 2024)
Brand Ambassador WOW! Nature Film (sinds januari 2024)

7.3. Personeel

De assistent administratie is gestopt met de extra werkzaamheden ter ondersteuning van de medewerkster educatie en bewustwording. De projectleider, die door de overheid beschikbaar was gesteld in 2020, is nog werkzaam voor SMFA. Het gehele team heeft een cursus bedrijfshulpverlening (BHV) gevolgd. De collega's die veel op projecten komen hebben de cursus safety inspector gevolgd.

Het ziekteverzuim over 2024 lag met 4,2% ietsje hoger dan normaal. Er is geen duidelijke oorzaak hiervan aan te geven.

7.4. ICT

De wijze van berekening van de kosten voor de IT ondersteuning zijn door het IT bedrijf veranderd. Mede hierdoor zijn de kosten hiervoor flink gestegen. Na overleg, heeft men het uurtarief verlaagd.

7.5. Vervoer

Geen bijzonderheden.

7.6. Kantoor

Eind 2024 is het gebouw aan de Avenida Milio Croes 26 te koop aangeboden aan SMFA. Over de uitwerking van de koopovereenkomst en de aankoop van het achtergelegen terrein zijn onderhandelingen nog gaande. Tot die tijd blijft SMFA huren. Na aankoop zal SMFA zelf verhuizen naar Cas Debrot. Hierna kan het oude kantoor worden opgeknapt en aangepast aan de wensen van een nieuwe huurder.

8.1. Saldo

Het saldo van baten en lasten is circa Afl 350.000 negatief. Het is de verwachting dat dit en het komend jaar de laatste jaren zullen zijn waarbij het saldo erg negatief is. Vanaf 2026 jaar worden weer meer huurinkomsten verwacht door het afronden van restauratieprojecten. Doordat twee panden al wel in bezit zijn, maar nog niet verhuurd, drukt dit erg op het resultaat.

8.2. Baten

De huurinkomsten waren iets minder dan begroot, vooral door Botica Aruba (Steenweg 19). De huurders van de eerste verdieping zijn vanwege wanbetaling vertrokken en het bleek erg lastig om nieuwe huurders te vinden.

8.3. Lasten

De kosten zijn over de gehele linie de kosten omhoog gegaan. Wel is goed te melden dat de voorziening die was ingesteld voor BBO/BAZV niet meer nodig blijkt te zijn. Na balansdatum is duidelijk geworden dat de huidige Minister van Financiën de vrijstelling van BBO/BAZV zal verlengen en de afschaffing daarvan door zijn voorganger ongedaan zal maken.

9. Maandoverzicht 2024

Maandelijks

Tales of Cas Veneranda en Lang Leve(n) Erfgoed Insta Challenges
DCHP webinars en cursus (tot mei 2024)

Januari

- Nieuwjaarsbrunch met bestuur en team
- Workshop ‘Reporting on Tangible and Intangible Heritage in Writing and Photography,’ door Linda Reijnders.
- Publicatie vacature voor Secretaris
- Publicatie open call voor horeca in Cas Veneranda

Februari

- Start onderhoud Huisje Wild
- Launch Eagle History Tour

Maart

- Happiness at Work Week
- Start sloop fase van Cas Veneranda

April

- Digital Conference ANA etc.

Mei

- Vrijheidsmaaltijd
- Conferentie DCHP
- Start werkzaamheden nieuwe Secretaris
- Bezoek Minister EZ aan Cas Veneranda

Juni

- Artwork als resultaat van de Vrijheidsmaaltijd aangeboden aan de Openbare Bibliotheek
- 28 jaar Monumentenfonds!
- Aankondiging Open Monumentendag
- Oplevering sloop fase van Cas Veneranda

Juli

- Eagle History Tour educatieve tour voor studenten van Ceque College Mavo
- Treat van Kulture Café
- Start aanbesteding Cas Veneranda restauratiefase

Augustus

- Ontvangst inschrijvingen restauratie Cas Veneranda en beoordeling
- Vacature voor Wikimedian in Residence / Project Coordinator Open Knowledge Aruba

September

- Uitreiking 11.500 Monumentenpaspoorten aan leerlingen van primair onderwijs
- Open Monumentendag
- Start restauratie Cas Veneranda
- Start onderhoudswerk Censo/Stadhuis

Oktober

- Vacature Tweede Penningmeester
- Finalisten Erfgoedvrijwilligersprijs 2024 bekend
- Aankondiging aankoop Cas Debrot

November

- Intentieverklaring Arubabank, NRF en SMFA voor aankoop en restauratie John G. Eman gebouw

December

- Prijsuitreiking Erfgoedvrijwilligersprijs, vrijwilligers in Den Haag
- Aankondiging Wikipedia op Aruba, Aruba op Wikipedia project
- Oplevering onderhoudsproject Censo/Stadhuis
- Eindejaarsdiner met bestuur en team

10. Bijlagen

STICHTING MONUMENTENFONDS ARUBA

2.1 BALANS PER 31 DECEMBER 2024 (na saldobestemming)

	31-12-2024	31-12-2023
	AWG.	AWG.
Activa		
Vaste activa		
Materiële vaste activa	1 199,359	208,427
Vastgoedbeleggingen	2 20,633,191	17,510,670
Vlottende activa		
Vorraden	644	774
Vorderingen		
Debiteuren	3 163,085	145,250
Belastingen en premies sociale verzekeringen	7,039	817
Overige vorderingen	4 58,767	38,248
	228,891	184,315
Liquide middelen	5 1,576,859	2,492,069
Totaal activa	<u>22,638,944</u>	<u>20,396,255</u>

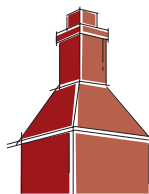
STICHTING MONUMENTENFONDS ARUBA

	31-12-2024	31-12-2023
	AWG.	AWG.
Passiva		
Stichtingsvermogen	6	
Stichtingskapitaal	100	100
Bestemmingsreserve	7 3,083,602	3,237,552
Bestemmingsfonds	8 721,893	785,902
Overige reserves	9 6,294,756	6,490,990
	10,100,351	10,514,544
Fonds derden	10 5,486	168,578
Voorzieningen	11	
Voorziening groot onderhoud	734,525	605,562
Langlopende schulden		
Schulden aan kredietinstellingen	12 8,039,084	5,398,590
Overlopende passiva	13 2,912,870	3,016,287
	10,951,954	8,414,877
Kortlopende schulden		
Schulden aan kredietinstellingen	14 434,548	414,629
Schulden aan leveranciers	277,264	114,826
Belastingen en premies sociale verzekeringen	21,888	19,121
Overige schulden	15 112,928	144,118
	846,628	692,694
Totaal passiva	<u>22,638,944</u>	<u>20,396,255</u>

STICHTING MONUMENTENFONDS ARUBA

2.2 STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2024

		<u>2024</u>	Begroting <u>2024</u>	<u>2023</u>
		AWG.	AWG.	AWG.
Baten				
Baten uit verhuur	16	2,440,890	2,500,584	2,378,990
Overige baten	17	<u>19,167</u>	<u>15,000</u>	<u>250,349</u>
		<u>2,460,057</u>	<u>2,515,584</u>	<u>2,629,339</u>
Lasten				
Personeelskosten	18	607,810	575,257	508,588
Afschrijvingskosten		52,195	46,985	56,567
Kantoorkosten	19	165,211	167,587	264,665
Exploitatiekosten	20	1,474,284	1,322,899	1,295,542
Netwerkkosten	21	21,517	10,000	13,828
V-Fonds Project Eagle		17,259	-	114,618
Algemene kosten	22	356,883	267,573	181,921
Educatie, P.R. en marketing	23	105,706	-	15,783
Dotatie/(vrijval) bestemmingsfonds	24	(64,009)	-	(36,336)
Dotatie/(vrijval) fonds derden	25	<u>(163,093)</u>	<u>-</u>	<u>105,753</u>
Som der lasten		<u>2,573,763</u>	<u>2,390,301</u>	<u>2,520,929</u>
Resultaat voor financiële baten en lasten		(113,706)	125,283	108,410
Financiële baten en lasten	26	<u>(236,486)</u>	<u>(219,052)</u>	<u>(258,483)</u>
Netto resultaat		<u>(350,192)</u>	<u>(93,769)</u>	<u>(150,073)</u>

Monumentsfund
A R U B A

Avenida Milio J. Croes # 26 • Oranjestad, Aruba • Tel: +297-583-5935 • Fax: +297-583-593
www.monumentenfondsaruba.com